

Zázrak viery

Keď (Ježiš) opustil týrsky kraj, prišiel cez Sidon zase k moru Galilejskému, do prostriedku kraja Desat'mestia. Tu priviedli k Nemu hluchého a zajakavého a prosili Ho, aby položil ruku na neho. On ho vzal stranou, von zo zástupu, vložil mu svoje prsty do uší a slinou sa mu dotkol jazyka. Potom pozdvihnúc oči k nebu, zavzdychol a povedal mu: Effatha! to jest: Otvor sa! I otvorili sa mu uši, jazyk sa mu hneď rozviazal a hovoril správne. I prikázal im (Ježiš), aby nikomu nehovorili; ale čím viac im prikazoval, tým viac to rozhlasovali. A náramne žasli hovoriac: Všetko dobre učinil; aj hluchým dáva sluch, aj nemým reč. (Mk 7,31-37)

Dnešný text je z evanjelia podľa Marka. To je do istej miery vzácnosť, pretože stará cirkev, ktorej perikopy udávajú charakter nediel počas celého cirkevného roku, vyberala texty z Marka oproti iným evanjelistom len zriedka. Inými slovami - musel byť na to dôvod. Musel to byť text, ktorý je významný pre hlavné témy nášho kresťanského vyznania, akými sú Markove odkazy na vzkriesenie, nanebovstúpenie alebo eucharistiu. V tomto súvisí tak prichádza otázka, prečo cirkev vybrala práve tento príbeh o zvláštnom uzdravení. Odpoveď je možno je prekvapivá - ide tu o tému misie medzi pohanmi, a to bola pre starú cirkev veľmi dôležitá téma.

Dnešné evanjelium nás privádza do pohanského sveta, konkrétne Dekapolisu, desať miest, medzi ktoré patrili okrem niekoľkých jordánskych a jedného v súčasnosti izraelského aj tri sýrske mestá momentálne ničené vojnou. V Ježišovej dobe to však bolo prekvitajúce grécke centrum uprostred pôvodne semitského regiónu. Náboženské kultúry gréckych kolonizátorov sa tu miešali s vyznaniami pôvodných semitských ale nežidovských obyvateľov, a tak tu bola pestrá zmes gréckych, nabatejských, aramejských, fénických - skrátka pohanských kultov. Touto pohanskou krajinou nie náhodou viedla Ježišova cesta.

Tu k nemu prichádza skupina pravdepodobne pohanov a privádza hluchonemého muža, zreteľne ide o pohana, nie Žida. Reálna situácia, ktorá je však zároveň symbolom. Hluchý a nemý - to je dokonalá metafora pohanov. Hluchota, podobne ako v iných príbehoch aj slepota, sú biblickými obrazmi pre odmietanie Božích zaslúbení. Ale čo s tým? To je stav, ktorý človek sám od seba nedokáže prekonať. Je odkázaný na pomoc zvonku.

Bez toho, aby ten hluchonemý vyrástol v židovskom prostredí, poznal

základné biblické príbehy a chápal podstatné náboženské koncepty, len tak, z milosti, sa ho Boh, Ježiš, dotýka. Akonáhle tento človek pocíti dopad jeho uzdravujúcej ruky, začína mu veriť, dôverovať. Počuje aj rozumie Ježišovým slovám, a reaguje prirodzene, všetkým o tom hovorí. A nielen on, všetci, ktorí toho boli svedkami. Dokonca čím väčšími im to zakazoval, tým viac to rozhlasovali a s údivom hovorili: Všetko robí dobre! Aj hluchým dáva sluch a nemým reč! Údiv svedkov tohto uzdravenia bol nezadržateľný a vyústil do oslavy Ježiša. On všetko robí dobre. Veta, ktorá je ozvenou príbehu o stvorení: „Boh videl, že všetko čo urobil bolo dobré“. Áno, to je potvrdenie, že Ježiš Kristus je novým Stvoriteľom. Zvolanie: „Hluchým dáva sluch a nemým reč!“ zas sprítomňuje mesiášske zaslúbenie z proroka Izaiáša, ktorý hovorí: „Vtedy sa otvoria oči slepých a otvoria uši hluchých.“ V Ježišovi z Nazareta Boh pokračuje vo svojom Stvorení. Tvorí nového človeka. Ako to vyjadril apoštol Pavol v 2. liste Korintským: „Kto je v Kristovi, je nové stvorenie. Čo je staré sa pominulo, ahjľa, tu je nové! Nové, vykúpené, slobodné, omilostené, radostné.“

Pozrime sa teraz bližšie na to, ako vlastne Ježiš tohto hluchonemého pohana. Na území, na ktorom sa nachádza, bolo liečenie chorôb súčasťou helénskych pohanských kultov. Išlo o magické úkony, v ktorých zohrávala dôležitú úlohu nejaké zázračné slovo, magická formulka, niečo na spôsob „abrakadabra“. A nielen v helénskom, ale aj v židovskom svete sa pripisovali liečivé schopnosti slinám. O to viac nás možno pekvapuje, že Ježiš na uzdravenie používa svoje sliny, prsty i zvolanie. To, že sa tento spôsob tomu pohanskému veľmi podobá, môže svedčiť o jeho misijnom zámere, aby hovoril a konal spôsobmi, ktoré sú im blízke a známe, a zároveň ho naplnil novým obsahom. Je tu ale podstatný hlavný. Napriek podobnostiam Ježiš neliečil mágiou, ale najprv za tohto hluchonemého modlí, prosí svojho nebeského otca, ako čítame: „*Pohliadol k nebu a vzdychol*“. Slovo *effatha*, ktoré vtedy zaklínadlo mohlo pohanom pripomínať, a možno by sa pre nich zaklínadlom možno aj skutočne stalo, keby jeho význam nechal Ježiš utajený. Ak by sa do Biblií dostalo bez prekladu do jazykov čitateľov, možno by malo pred sebou veľkú magickú budúcnosť. *Effatha* však nie je zaklínadlo, ale zrozumiteľné zvolanie, Ježišov povel: „Otvor sa!“ Povel, ktorý evokuje predstavu otvorenia väzenskej cely, dvere temnice, ktoré nás oddeľovali dlhú dobu od svetla

a čerstvého vzduchu. Je to oslobodzujúce slovo v zmysle: „Bud' slobodný!“ Ježiš oslobodzuje tohto pohana z moci zlého. Božie kráľovstvo totiž expanduje a územie obsadené Zlým mizne pred Jeho mocou ako ľad na Slnku.

Okrem slín a slova používa Ježiš na uzdravenie aj svoje prsty. Boží prst je v biblických príbehoch symbolom Božej moci. Je symbolom pôsobenia Ducha Božieho, ktorý preniká vnútro človeka a vyháňa z neho všetko zlé, ako sa píše u Lukáša konkrétne zlých duchov: „Ak ja prstom Božím vyháňam zlých duchov, prišlo k vám Božie kráľovstvo.“ A čisto z praktického ľudského hľadiska - keďže Ježiš nemohol hluchonemého priamo oslovit', s láskou sa ho dotýka svojimi rukami. To je spôsob ako vznietiť jeho vieru, láskavou pomocou, uzdravením, ktorého dôsledkom je viera. A o to tu hlavne šlo - tento príbeh je o zázraku uverenia. Ježiš hluchonemého vytrháva z moci zlého, aby mohol veriť.

Ježišovým pôsobením na pohanskom území sa v dejinách spásy otvára úplne nová kapitola, radikálny posun. Začína misia medzi pohanmi. Pán Boh neopúšťa svoj vyvolený židovský národ, ale naopak, rozširuje ho, pripája k nemu všetky ostatné, celý svet, volá nečistých pohanov, mužov a ženy, všetkých nás, neobrezancov a vyháňa z nás nečistých duchov. Všetci sa stávame predmetom Božieho záujmu a milosti. K tým, čo sa narodili s ušami na počúvanie, ale nepočuli, teda k Židom, pripája tých, čo sa narodili so zapchatými ušami, a jedným dychom ponúka pomoc, ochotne uši otvára pre zvesť o Božom kráľovstve a ústa pre jej šírenie. Preto bolo už v ranej cirkvi súčasťou krstného rituálu vkladanie naslinených prstov do uší ako súčasť odriekania sa zla, exorcizmu. Príbeh o uzdravení hluchonemého pohana vstupuje do kresťanského zvestovania a pevne sa umiestnil v kresťanskej starocirkevnej liturgii, pretože v ňom ide o veľa, viac než o zázrak telesného uzdravenia, v ňom ide o **zázrak viery, ktorá sa rodí v srdci pohana.**

Toto prevratné dianie výstižne uvádza debata zaznamenaná v predošlej kapitole čítaného evanjelia. Ježiš sa tu stretol so zbožnými veriacimi židmi, konkrétne s tými najvyberanejšími, ktorí prišli za ním z centra židovského diania, s jeruzalemskými farizejmi a zákonníkmi. Tí si všímali všetko, čo Ježiš a jeho učeníci robili. Alebo možno s oveľa väčšou chuťou si všímali to nepodstatné, aby našli akúkoľvek zámienku proti nim. Tí Nazaretského učení im boli trňom v oku. Neboli síce zlí, ale prinášali novoty a získavali si ľudí. A tak si títo páni všimli, že niektorí

Ježišovi učeníci sa vrátili z trhu a neumyli si pred jedlom ruky a veľmi pohotovo to Ježišovi. Ježiš na to zareagoval ostrými slovami: „*Veru, výstižné proroctvo o vás pokrytcoch vyslovil Izaiáš, ako je napísané: Tento ľud ma ctí perami, ale jeho srdce je odo mňa ďaleko. Zbytočne ma však uctievať, lebo ľudské príkazy podávajú ako náuku. Opustili ste Božie prikázanie a pridížete sa ľudského podania. A potom dodal: Šikovne rušíte Božie prikázanie, aby ste zachovávali svoju tradíciu. Ale tradíciou, ktorú odovzdávate ďalej, rušíte Božie slovo. A robíte veľa podobných vecí.*“ A keď znova zavolať zástup, povedal im: „*Všetci ma počúvajte a pochopte! Človeka nemôže poškrvniť to, čo doňho vchádza zvonku, ale čo z neho vychádza, to ho poškrvňuje.* Keď odišiel od zástupu a vošiel do domu, učeníci sa ho pýtali na zmysel podobenstva. Povedal im: „*Tak aj vy ste nechápaví? Nerozumiete, že človeka nemôže poškrvniť, čo vchádza doňho zvonka? Ved' to mu nepreniká do srdca, ale vchádza do žalúdka a odtiaľ vychádza do stoky. Tým vyhlásil všetky pokrmy za čisté. A dodal: Človeka poškrvňuje to, čo z človeka vychádza! Zvnútra, totiž z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, podlosť, podvody, neviazanosť, závistlivé pohľady, rúhanie, pýcha, pochabosť. Všetko toto zlo vychádza zvnútra a poškrvňuje človeka.*“

Je to revolučný pohľad. V dejinách Božieho ľudu to bol úplne nový pohľad. Pán Boh rozširuje svoj vyvolený ľud, pretože to všetko dobré, čo zdelili a naučili sa od predkov vyšlo takmer navnivoč, stalo sa pozlátkom a ovčím rúchom vlčích zámerov a skutkov. Nie, už od nás nežiada, aby sme mali kóšer židovskú výchovu. Ježiš má moc tvoriť nové bytosti aj z pohanov, napriek ich nesprávnym presvedčeniam a pohanským zlozvykom.

A tak na záver otázka pre nás. Ako sme zázrak uverenia prežili my? Čo nám dáva zázrak viery, ktorý sa nám stal a ktorý si ani nevieme poriadne vysvetliť? Každý má svoj vzácny príbeh, tento Ježišov zázrak sa od pohanských zázrakov líši aj tým, že Ježiš nikdy nelieči navlas rovnako, ale každého oslovuje či dotýka sa inak, preto sa naše príbehy líšia, preto sa líši i naša zvesť, naše slová a spôsob, akým žijeme evanjelium a delíme sa s ním s ostatnými. A navyše oslobodenie nášho sluchu a reči týmto príbehom len začína. Ježišove slovo *effatha* je totiž v pôvodnom texte v prítomnom čase. Otvor sa! Toto slovo tak znie všetkým nám aj tu

a teraz. V Jeho slove, sviatostiach a prítomnosti uprostred nás, ho stretávame znovu, aby sme nanovo prežili zázrak viery a stali sme sa svedkami jeho veľkého činu, aby sme druhým odovzdávali to, čo sme sami prijali svojím hlasom a životom.
Amen.